

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 04.10.2006, sp. zn. 5 Tdo 1154/2006, ECLI:CZ:NS:2006:5.TDO.1154.2006.1

Číslo: 57/2007

Právní věta: U pokračování v trestném činu na rozdíl od trestných činů hromadných nebo trvajících není mnohost útoků nebo delší trvání znakem skutkové podstaty, ale je formou provedení posuzovaného trestného činu, a proto konkrétní trestný čin může v určitém případě naplňovat znaky pokračování a v jiném nikoli. Byl-li trestný čin zvýhodňování věřitele podle § 256a tr. zák. páchan po delší dobu a ve vztahu k většímu počtu poškozených a zvýhodněných věřitelů za stavu, v němž dlužník nebyl schopen plnit své splatné závazky, a to souvislým jednáním, které nelze rozdělit na jednotlivé dílčí útoky, nejde o pokračování v trestném činu podle § 89 odst. 3 tr. zák., byť vykazuje některé jiné znaky pokračování a případně i prvky trestného činu hromadného. V takovém případě nelze za dílčí útoky pokračujícího trestného činu ve smyslu § 89 odst. 3 tr. zák. a § 12 odst. 12 tr. ř. považovat neuhrazení konkrétní pohledávky poškozeného věřitele ani uhrazení určité pohledávky zvýhodněného věřitele, protože rozhodující je až celkový výsledek spočívající ve zvýhodnění některých věřitelů na úkor jiných, a to v souhrnu všech jejich pohledávek.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 04.10.2006

Spisová značka: 5 Tdo 1154/2006

Číslo rozhodnutí: 57

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Pokračování v trestném činu, Zvýhodňování věřitele

Předpisy: § 12 odst. 12 tr. ř.

§ 256a tr. zák.

§ 89 odst. 3 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného R. Š. proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 18. 4. 2006, sp. zn. 13 To 127/2006, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 1 T 141/2005.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 6. 2. 2006, sp. zn. 1 T 141/2005, byl obviněný R. Š. uznán vinným trestným činem zvýhodňování věřitele podle § 256a odst. 1, 2 tr. zák., kterého se

dopustil tím, že jako jednatel obchodní společnosti S., s. r. o., která od počátku roku 1997 nebyla schopna plnit své splatné závazky vůči stávajícím věřitelům, zmařil částečně v době od 1. 1. 1997 do 17. 8. 2000, kdy byl na majetek této obchodní společnosti prohlášen konkurs usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 8. 2000, sp. zn. 37 K 36/2000, uspokojení věřitelů obchodní společnosti S., s. r. o., jmenovitě uvedených ve výroku rozsudku, jejichž pohledávky neuhradil, a to tím, že zvýhodnil jiné věřitele jmenovitě uvedené ve výroku rozsudku, jejichž pohledávky uhradil.

Za tento trestný čin byl obviněný R. Š. odsouzen podle § 256a odst. 2 tr. zák. za použití § 53 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) tr. zák. a § 54 odst. 1 tr. zák. k peněžitému trestu ve výši 100 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody v trvání 6 měsíců. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. byl dále obviněnému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu obchodní společnosti nebo družstva v trvání 18 měsíců. Dále bylo podle § 229 odst. 1 tr. ř. rozhodnuto o náhradě škody.

Citovaný rozsudek soudu prvního stupně napadli obviněný R. Š. a poškozená obchodní společnost P., a. s., odvoláními, o kterých rozhodl Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích usnesením ze dne 18. 4. 2006, sp. zn. 13 To 127/2006, tak, že podaná odvolání podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti uvedenému usnesení odvolacího soudu ve spojení s rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích podal obviněný R. Š. prostřednictvím obhájce dovolání z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. e), g) a l) tr. ř. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný mimo jiné namítl vadnost usnesení o zahájení trestního stíhání, neboť se domnívá, že jeho trestní stíhání nebylo zahájeno ve vztahu ke všem dílčím útokům souzeného pokračujícího trestného činu zvýhodňování věřitele podle § 265a odst. 1, 2 tr. zák. Dílčí útoky takového trestného činu obviněný vztáhl k jednotlivým pohledávkám zvýhodněných věřitelů, a přitom vytkl, že pohledávky zvýhodněných věřitelů nebyly dostatečně specifikovány, a to konkrétně právním titulem a výší, což jsou vedle věřitele a dlužníka další specifikační znaky. Obviněný dále uplatnil a podrobně konkretizoval celou řadu námitek, jimiž dokládal naplnění ostatních dovolacích důvodů. V závěru svého dovolání obviněný R. Š. navrhl, aby dovolací soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Pardubicích a aby sám rozhodl tak, že se obviněný zproštuje obžaloby.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření k dovolání obviněného R. Š. navrhl, aby je Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud dospěl mimo jiné k následujícím závěrům.

Obviněný uplatnil v dovolání mimo jiné i důvod dovolání obsažený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., v němž je stanoveno, že tento důvod dovolání je naplněn tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Pod tímto dovolacím důvodem obviněný namítl vadnost usnesení o zahájení trestního stíhání, neboť se domnívá, že nebylo zahájeno trestní stíhání ve vztahu ke všem dílčím útokům souzeného pokračujícího trestného činu. Dílčí útoky v této souvislosti vztáhl k jednotlivým pohledávkám zvýhodněných věřitelů a přitom upřesnil, že pohledávky zvýhodněných věřitelů nebyly dostatečně specifikovány, a to in concreto právním titulem a výší, což jsou vedle věřitele a dlužníka další specifikační znaky.

Nejvyšší soud k tomu podotýká, že pokračováním v trestném činu podle § 89 odst. 3 tr. zák. se rozumí takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují stejnou skutkovou podstatu trestného činu, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení a blízkou souvislostí časovou a v předmětu útoku. Pokračování v trestném činu na rozdíl od trestných

činů hromadných nebo trvajících není obecnou charakteristikou (formou) konkrétního trestného činu, a proto konkrétní trestný čin může v určitém případě naplňovat znaky pokračování a v jiném nikoli.

Jak dovolací soud zjistil z přiloženého spisového materiálu, jednání obviněného, byť vykazuje některé znaky pokračování, neboť šlo o naplňování stejné skutkové podstaty trestného činu po dobu delší tří let vedené jednotným záměrem při splnění objektivní souvislosti, není ve všech směrech pokračováním ve smyslu § 89 odst. 3 tr. zák., poněvadž nenaplňovalo všechny podmínky pro takové právní posouzení, zejména nebylo možno toto jednání rozdělit na jednotlivé dílčí útoky, a proto ani není možné konstatovat, že by každý dílčí útok sám o sobě naplnil skutkovou podstatu trestného činu zvýhodňování věřitele podle § 256a tr. zák.

Trestný čin zvýhodňování věřitele podle § 256a tr. zák. spáchá ten, kdo jako dlužník, který není schopen plnit své splatné závazky, zmaří, byť i jen částečně, uspokojení svého věřitele tím, že zvýhodní jiného věřitele. V jednání obviněného tak nejsou rozhodné jednotlivé pohledávky ať už zvýhodněných či poškozených věřitelů, jak tvrdí dovolatel, který navíc ve vztahu ke každé pohledávce (faktuře) vyžaduje splnit podmínku zahájení trestního stíhání, nýbrž vzhledem k charakteru jednání obviněného je zde rozhodující zvýhodňování určitých věřitelů na úkor jiných, a to v souhrnu všech jejich pohledávek, protože až v tomto celkovém kontextu je možno posoudit, zda vůbec a kdo případně byl tímto jednáním obviněného v konečném důsledku poškozen. V návaznosti na to pak samozřejmě nelze říci, jak např. jedna či druhá pohledávka uhrazená určitému zvýhodněnému věřiteli sama o sobě může poškodit jiného či jiné konkrétní věřitele, kterým obviněný jejich pohledávky neuhradil buď vůbec, či pouze zčásti. Svou povahou proto trestný čin zvýhodňování věřitele podle § 256a tr. zák. spáchaný obviněným způsobem vymezeným v shora citovaném rozsudku soudu prvního stupně vykazuje sice některé znaky pokračování v trestném činu a současně i prvky trestného činu hromadného, avšak nejedná se o trestný čin, který by byl spáchaný za podmínek pokračování v trestném činu podle § 89 odst. 3 tr. zák. Na jeho počátku je první v nalézacím řízení zjištěná neuhrazená pohledávka (ze dne 19. 2. 1997) a k jeho dokonání dojde až v okamžiku uhrazení poslední pohledávky zvýhodněnému věřiteli (ze dne 27. 10. 2000). V této souvislosti je třeba zvažovat i námitku obviněného, že k úhradě některých pohledávek došlo již v letech 1997 a 1998, přičemž jejich „přednostní“ úhradou měl poškodit věřitele, jejichž pohledávky vznikly až v letech 1999 až 2000. Tato námitka neodpovídá obsahu spisu a skutkovému popisu jednání obviněného ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, z kterého vyplývá, že i některé neuhrazené pohledávky byly z let 1997 až 1998, přičemž jejich celkový rozsah nemusí v konkrétních časových souvislostech zcela přesně navzájem korespondovat (jednotlivé pohledávky uhrazené na úkor neuhrazených nelze ani vzájemně porovnávat, a to vzhledem k různé době jejich vzniku, splatnosti a době uhrazení některých z nich), ale rozhodující je celkový výsledek, který je zejména v citovaném rozsudku soudu prvního stupně velmi přesně popsán, a to i pokud jde o míru zvýhodnění jednotlivých věřitelů, kterým obviněný nechal z prostředků společnosti S., s. r. o., na úkor poškozených věřitelů jejich faktury proplatit.

Lze tedy shrnout, že pokud byl trestný čin zvýhodňování věřitele podle § 256a tr. zák. páchaný po delší dobu a ve vztahu k většímu počtu poškozených a zvýhodněných věřitelů za stavu, ve kterém dlužník nebyl schopen plnit své splatné závazky, což vedlo později k prohlášení konkursu, a to souvislým jednáním, které nelze rozdělit na jednotlivé dílčí útoky, nejde o pokračování v trestném činu podle § 89 odst. 3 tr. zák., byť vykazuje některé další znaky pokračování a případně i prvky trestného činu hromadného. V takovém případě nelze za dílčí útoky pokračujícího trestného činu ve smyslu § 89 odst. 3 tr. zák. a § 12 odst. 12 tr. ř. považovat neuhrazení konkrétní pohledávky poškozeného věřitele ani uhrazení určité pohledávky zvýhodněného věřitele, protože rozhodující je až celkový výsledek spočívající ve zvýhodnění některých věřitelů na úkor jiných, a to v souhrnu všech jejich pohledávek.

S přihlédnutím k tomuto právnímu názoru byly v celkovém souhrnu jednáním obviněného nepochybně naplněny všechny znaky souzeného trestného činu zvýhodňování věřitele podle § 256a odst. 1, 2 tr. zák. Nad rámec těchto rozhodných právních závěrů Nejvyšší soud považuje za nutné dodat, že jak vyplývá z usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 20. 4. 2004 a ze dne 30. 3. 2005, obviněnému bylo v souladu se zákonnými podmínkami sděleno obvinění ve vztahu ke všem zvýhodněným věřitelům, kteří pak byli podrobně, včetně uhrazených faktur, uvedeni jak v obžalobě, tak i ve skutkové větě výroku o vině rozsudku soudu první instance.

V další části odůvodnění se Nejvyšší soud vypořádal s ostatními dovolacími námitkami obviněného R. Š. a dospěl k závěru, že jeho dovolání je zjevně neopodstatněné, proto je jako takové podle § 265i odst. 1 písm. c) tr. ř. odmítl.